

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 71 ANULU XII.

Telegraful e de doua ori pe septiman: joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiua foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'a prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiefi straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 10/22 Septemb. 1864.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu literb nici, pentru o doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repelire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transilvanã.

Siedintia din 14/26 Augustu 1864.

(Desbaterea speciala asupra legii dietale: Unii §§-i din regulamentu.)

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara, si dupace se citeste o petitune a comunei Nasedu: pentru de a fi reprezentata la dieta prin unu deputatu propriu, precum si alta petitune a comunei Vingarad: pentru de a fi incorporata la Sabiu, eara nu la Ocn'a Sabiului, dintre cari cea d'antãiu se da comitetului pentru ordinea dietala, ear a dou'a comitetului pentru impartirea tierei:

La ordinea dilei e propunerea lui Puscariu: Dupa deschiderea dietei se voru esamina nainte de tote actele de alegere ale membrilor alesi ai dietei, spre care scopu se voru forma deosebite despartiminte; pentru cei ce voru intra mai tardiu, se va compune unu comitetu permanentu. Se priimesce fara desbatere.

Urmeza propunerea lui Br. Bedeus: Fiacarui membru dietalu i sta in voia, a aduce cu scirea Presiedintelui la ordinea dilei unu obiectu, ce nu se afla la ordinea dilei. Br. Bedeus insa modifica propunerea sea intr'acolo, ca priimesce §§ii 70 si 71 din regulamentu intregi si neschimbati. (§ 70 suna asiã: Fiacare deputatu are dreptu a aduce la vorba unu obiectu, care nu e pusu la ordinea dilei, prin intrebãri indreptate cãtra Presied dietei, cãtra Presiedintii despartimentelor ori ai comitetelor. — Nici candu nu e concesu, a intrerumpe desbaterea inceputa prin o interpelatiune. — Interpelatiunile, care va vrea a fi indreptã vre'unu membru alu dietei cãtra Presied. Guberniului reg., suntu de a se predã Presiedintelui dietei in scrisu provideute cu 10 subscrieri, a se impartasi de cãtra acest'a Presiedintelui Guvernului reg. si a se preceti in siedintia. — Responsulu pe (citesce: la) astfela de interpelatiuni seu respingerea lor se va tramite Presiedintelui dietei si se va aduce prin elu la cunoscinti'a dietei. — § 71 suna: Despre interpelatiunile facute si responsulu la acelea datu nu e iertatu nici o desbatere.) E sprijinitu.

Gull partinesce acest'a propunere, crediendu ca in adeveru se tine de legea dietala; numai in aline'a 3 din § 70 aru voi a se dice in locu de: Presiedintele Guvernului: Regimulu tierei.

I. Balomiri se 'ntoiesce si cu propunerea Br. Bedeus si cu a lui Gull; numai in aline'a 4 din § 70 aru dori sa se dica, ca responsurile sa se tramita la dieta, (ear nu la Presied. dietei.) Motivulu lui e, ca responsurile sa urmeze in tote 3 limbile, de ore ce candu s'aru tramite numai cãtra Presied. dietei, atunci s'aru poté tramite si numai intr'o limba, — prin ceea ce legea pentru indreptatirea egala a celoru 3 limbi ale tierei aru deveni ilusoria. E sprijinitu.

M. Bohatielu in principiu partinesce propunerea Br. Bedeus, dar specificãrile cuprinse acolo, ne tinendu-se de legea dietala, ci de regulamentu, sa remãna afara.

La votare propunerea lui Bohatielu cade,

propunerea lui Gull remãne in minoritate (34 voturi contr'a 38),

propunerea lui Balomiri nuse priimesce, propunerea Br. Bedeus se priimesce, si astfela §§-ii 70 si 71 din regulamentu trecu neschimbati in legea dietala.

Urmeza propunerea lui Plecker: spre a se mai priimi in legea dietala § 16 din votulu minoritãtii: (Membrii dietei pentru votarea facuta intru esercitarea chiamarei loru nici decum, ear pentru dechiaratiunile facute intr'asta a loru chiamare numai de cãtra dieta se potu trage la raspundere dupa dispositiunile respective ale regulamentului de trebi.)

C. Schmidt recomanda propunerea acest'a cu atãta mai vertosu, cãci ea garanteza libertatea vorbirei, de carea s'au ingrijitu atãtu de multu si constitutiunea cea vechia a tierei, dupacum se vede din Aprobatã partea II, titlulu I, articolulu 8.

Propunerea lui Plecker e sprijinita si priimita mai cu un'animitate.

Obert recomanda § 19 din votulu minoritãtii: (Imperatul aru dreptu de a desfiintia diet'a si sub decursulu periodului de legislatiune. — Numai cãtu in astfela de casu debue fara amanare sa se ordone alegeri noue. — Deca s'au intemplat desfiintierea dietei, atunci durarea legiuita a dietei celei noue se estinde numai pe (citesce: la) acea parte a periodului de legislatiune, care mai este indereptu.)

Gull n'aru ave nimicu in contr'a acestei propuneri; dar crede ca aceea nu se potriveste cu legea dietala, si nici regimulu n'a priimit'o in proiectulu seu. Aline'a 1 si 2 nu le poté acceptã nici decãtu, dincontra aline'a 3 crede a fi de lipsa. cãci durarea dietei e de 3 ani. Aru dori, ca aline'a 3 sa se ia ca adausu la § 8 din proiectulu comitetului in forma urmatore: Desfiintandu-se diet'a, atunci alegerile noue si chiamãrile din partea coronei se voru estinde numai asupra tempului restante. E sprijinitu.

Fogarasu nu afla de lipsa acest'a dispositiune a legi, de ore ce Mai. Sea are nu numai dreptulu de a desfiintia diet'a, ci si datbriuti'a de a o conchiamã de nou pe anulu urmatoriu. Decisiunea acest'a dar sa remãna afara; deca propunerea lui nu s'aru priimi, atunci partinesce propunerea lui Gull.

Branude Lemeny inca afla de prisosu §ulu, acest'a si aru dori remanerea lui afara; de altmintrea insa alegerile cele noue sa nu se faca numai pe tempulu restante alu periodului dietalu, ci mai cu sãma pentru incungiurarea speselor pe alti 3 ani.

I. Balomiri: Sa nu se priimesca la desbatere obiectulu acest'a, de orece deputatii se alegu pe cãte 3 ani, ear diet'a se conchiamã pe totu anulu.

Dr. Teutsch, aline'a 1 si 2 le afla de prisosu, ear aline'a 3 de lipsa. Pentru Gull.

Obert nu afla diferentia principiala intre propunerea sea, resp. a minoritãtii si propunerea lui Gull. Dar de lipsa e §ulu la tota 'ntemplantã, cãci inchiderea dietei e o eventualitate prelesne posibila, d. e. la schimbarea ministerieloru etc.

Binder inca afla cestiunea fõrte importanta si partinesce propunerea lui Gull.

Punendu-se la votare priimirea seu nepriimirea decisiunei cuprinse in § 19 alu votulu minoritãtii, voturile atãta suntu de impartite, incãtu trebuie sa se faca votare nominala, din carea resulta rieptarea eii cu 39 contr'a 36 voturi. (Baritiu se abtine dela votare.)

Russu face o propunere cu totulu noua: ca adica amplotului alesu deputatu sa nu i se pãta trage lãfa oficiala, nici sa i se pãta denegã concediulu dela oficiu. E sprijinitu.

Branude Lemeny nu poté partini propunerea acest'a,arendu-i-se cu totulu de prisosu, de ore ce vre-unu astfela de casu pãnacumu nu s'au intemplat.

Schuler—Libloy dincontra partinesce cu energia propunerea lui Russu; cãci se poté intemplã prelesne vreunu regimu antiliberalu, care pre amplotatii liberali, ce s'aru alege deputati, sa cerce a-i impededã dela intrarea in dieta tragendu-le lefile de amplotatii ori denegandu-le subcutare seu cutare pretextu concediulu de oficiu. Sa creãmu prin priimirea propuneri lui Russu unu scutu legalu pentru amplotatii liberali! (Bravo!)

La votare propunerea lui Russu se priimesce. Filtsch, pentru de a se impededã desele absentãri

ale deputaților dela ședințele dietale și comitetiale, propuneri spre primire în legea dietală §§-ii 24 și 34 din regulamentul, cari i contrage într'unul. (Prin cel'a se îndatorăza membrii dietei a veni regulatu la ședințele dietei, ear prin cest'a a luă parte activa la lucrările comitetelor.) Apoi recomanda asemenea § 39 din regulamentul, inșă nu în form'a lui originală, ci în form'a ce i-a dat'o minoritatea în § 125, care sună asiă: Déca facendu-se în comitetu prin majoritatea voturilor vreo decisiune, seu conchidendu-se vr'o propunere câtra dieta, o minoritate de celu puțin trei membri doresce a aduce parerea minorității înainte dietei, atunci are acést'a dreptu a-si alatură parerea reportului seu propusețiunei, și a alege pentru ea unu referinte; totusi sa nu se întârzieze prin acést'a nici predarea, nici facerea reportului ori a propunerii. Apoi atari propuneri, spre a poté sosi în dieta la votare, au lipsa de sprijinire întocmai că ori și care alta propunere.)

Ambe propunerile suntu sprijinite, și

P r e s i e d. în urm'a descoperirilor facute de Filtsch se vede îndemnatu a provoca pre membrii dietei, că sa cerceteze mai regulatu ședințele publice și private.

B r a n u d e L e m é n y propunerea d'antâiu o afla de prisosu, căci asemenea minții nu se țiu de legea dietală și căci vătămă demnitatea deputaților și chiar și venerațiunea câtra Mai. Sea, p. n. cărui'a s'aru subterne spre sancțiunare o astfelu de lege. (Bravo! Bine! în stâng'a și în centru.)

G u l l a partinitu propunerea lui Filtsch, credindu că aceea e cumulativă; de altmintrea cu propunerea d'antâiu nu se învoiesce.

L a v o t a r e numai Teutsch, Filtsch și Plecker se scôla pentru propunerea antâia a lui Filtsch.

U r m é z a a două propuneri a lui Filtsch. **H a n n i**'a o afla de prisosu, și întreba, ca déca se iau atâtea carpituri de ici și de colo, pentru ce sa nu se priméscă mai bine regulamentul întregu?!

C. S c h m i d t și **O b e r t** sprijinescu propunerea lui Filtsch, că sa se garanteze câtu mai bine libertatea personală a deputaților.

F o g a r a s y nu afla deosebire între § 125 și între § 39 din regulamentul.

L a v o t a r e propunerea lui Filtsch se priméscă.

Trecendu-se acum iar la proiectulu comitetului, dela care se facuse abaterea, se citește § 72 alu aceluia.

P l e c k e r propune în aline'a 2 o neînsemnata modificare stilistică. E sprijinitu.

M B o h a t i e l u afla cuvântulu „dieta“ cu două întelesuri și propune: ședința dietală. Nu e sprijinitu făr' de **Öbert**. (Claritate.)

B i n d e r: Sa se stérge aline'a 2 din § 72. Nu e sprijinitu.

B r a n u d e L e m é n y combate pre **Plecker** și propune în testulu român o modificare stilistică.

C. S c h m i d t partinesce propunerea lui **Branu**, inșă cu aceea, că dreptu testu autenticu sa nu se ia german'a seu român'a, ci magiar'a, unde se dice: Tárgy (obiect), ear nu: propunere.

L a v o t a r e propunerea lui **Plecker** rămâne în minoritate, ear propunerea lui **C. Schmidt** se priméscă.

Cu cari ședinți'a se termina. —

Siedinti'a din 18/30 Augustu 1864.

(Desbaterea specială asupra legii dietale: Primirea unor §§-i din regulamentul.)

După ce se citește protocolulu în limb'a germană și se verifică fără observări, se dau spre citire mai multe petițiuni: a comunei **Sohodolu**, a mai multor locuitori din **C e t a t e d e B a l t a**: spre a fi suferiti în căsătoriile lor, până la regularea referințelor urbariale; a comunei **S i c u l u m a r e**, spre a fi transpusă la **Bistritia** și **Sabiiu**, ear nu la **Naseudu**; ale mai multor comune de pe **Oltu**, a nu fi transpuse la **Avrigu**, ci la **Făgărașu**; în fine a **Br. Bruckenthal**: că comun'a **Cusm'a** sa fie transpusă la **Bistritia**, ear nu la **Naseudu**, chiar și candu satenii n'aru voi, pentru că densulu are mai multa posesiune, decâtu toti satenii. Tote aceste petițiuni se transpunu la comitetele respective.

L a o r d i n e a d a l e i aru fi § 73 din proiectulu comitetului, dar

A l d u l e a n u propune a se întretiese aici aline'a 4 din § 48 din regulamentul, care § sună asiă: Proposițiunile regimului sosite la dieta se voru pertractă și decide înainte de toate celelalte obiecte. — Totusi și proposițiunile regimului se

voru supune mai antâiu pertractării în comitetu. — Proposițiunile regimului nu au lipsa de întrebarea sprijinirii, și nu potu fi reieptate fără anteconsultare. — Déca propunerile comitetului asupra substratelor regimului se voru departă de totu ori în unele părți de ele, atunci voru veni în casulu reieptării propunerilor lui substratele acelea în cuprinsulu lor primitiv la votare. — Regimulu poté modifică ori retrage cu totulu propunerile sele ori și candu.

Motivulu pentru recomandarea acestui § e, ca altmintrea rămănu eschise proiectele regimului. E sprijinitu.

G u l l se învoiesce cu propunerea lui **Alduleanu**, dar aru primi și alineele 3 și 5, cari le afla foarte de lipsă.

După o scurtă observare a lui **Alduleanu**, ca după parerea densulu alineele acestea se întielegu de sine,

l a v o t a r e se priméscă propunerea lui **Gull** împreunată cu a lui **Alduleanu**.

La § 73 **Plecker** adauge a se intercală: Déca e dubiu rezultatulu votării, atunci se face prob'a contraria. E sprijinitu, chiar și prin votulu minorității.

D r. T e u t s c h propune, că votarea nominală sa se facă totdeun'a, decâtiori o ceru 10 membri dietali. Propunerea sea o motivéza cu aceea, ca numai astfelu se voru formă în și prin dieta caractere solide politice, cari ori și candu sa aiba curagiulu de a spune opiniunea lor. Votarea nominală adeseori e de lipsă și pentru aceea, că un'a ori alt'a dintre partide, sa se póta convinge despre sinceritatea celeialalte. E sprijinitu.

B r a n u d e L e m é n y combate acéstă propunere că un'a ce lovesce în dreptate și în ordinea bună, și căci nu se potrivește nici cum cu demnitatea dietei, că ori și candu la post'a seu la capriciulu a 10 membri sa se scôle tota diet'a, poté câte-va sute de membri. 10 membri potu sa propuna dar nu sa decidă, ca face-se-va votare nominală ori nu.

G u l l partinesce propunerea lui **Teutsch**, căci un'a e de lipsă, că modalitatea votării fiacăru membru sa intre la protocolu, alt'a e de lipsă a se cunósce fiă-care membru după darea votului seu.

R u s s u propunerea lui **Teutsch** o afla de prisosu, ear despre **Gull** dice, ca va sa spăria pre cine-va, că sa nu voteze după convicțiune, temendu-se că sa nu intre în cartea cea neagră.

N e g r u t i u partinesce propunerea lui **Teutsch**. Asemenea și **M. Bohatielu**, că și amplotiatulu sa spună francu convicțiunea sea și sa nu-si schimbe parerile după umblarea atmosferei.

G a v r. M a n u: Déca **Teutsch** întesce prin propunerea sea a pune pe proba caracterulu deputaților, atunci nu partinesce acéstă propunere, dar altmintrea dá.

B r a n u d e L e m é n y repetiesce assertulu seu și espune mai pe largu, ca libertatea parlamentară patimesce prin aceea, déca 10 voru propune, și 20,30,100 voru trebui sa se scôle. Qui nimium probat, nihil probat!

C. S c h m i d t pentru **Teutsch**, pre care la întiesu asiă, ca totdeun'a candu voru cere 10 membri, sa se facă votare nominală.

V l a s s ' a încă partinesce pre **Teutsch**, pentru că votarea nominală e unu mijlocu prebunu de a impacă consciința sea și a se justifică înainte opiniunei publice.

L a v o t a r e propunerea lui **Dr. Teutsch** se priméscă mai cu unanimitate.

Înainte de a se trece la § 74, **Dr. Teutsch** a cerutu cuvântu, pentru de a face o propunere, carea crede ca se va primi de toti, chiar și de **Branu**. Apoi, după ce dá o deducțiune istorică despre desvoltarea și urmările votului curiatu (votării după naționalități) în dietele vechi transsilvane, propune: O minoritate de 20 membri celu puțin are dreptulu de a dá opiniune separată la protocolu și a o aduce astfelu la cunoscința principelui. — Dreptulu acést'a, dice, este de mare importanță și trebuie să priveghiămu pentru pastrarea lui; căci astadi va fi națiunea acést'a, ear mâne cealaltă în minoritate, și acést'a apoi, neavendu speranția nici barem ca opiniunea eii va ajunge la cunoscința Imperatului, aru luptă o luptă desiertă și desperată, pecandu déca i se cede dreptulu acést'a, ea se mângăia celu puțin cu aceea, ca parerea eii va veni la cunoscința Imperatului. (**Gull** e foarte activu pentru propunerea acést'a.)

B r a n u d e L e m é n y face lui **Teutsch** o observare personală.

F o g a r a s y în cuvântu mai lungu în ca se declară lângă propunerea lui **Teutsch**; ear acést'a, (pe semne în urm'a solielor lui **Gull**) mai adauge în conceptulu seu, ca opiniunea minorității sa se priméscă numai la protocolu, și sa se amintéscă și în reprezentățiune.

I. Balomiri nu afla potrivita propunerea lui Teutsch cu chiamarea dietei. Propunerea acést'a are de scopu de a mijloci, ori cá Mai. Sea numai sa scie, ori apoi cá sa si in-trebuintieze votulu minoritáti. La casulu d'antáiu nu e de lipsa, pentruca Mai. Sele se substernu tóte actele dietei; la casulu alu doilea inca nu e de lipsa, pentruca nici o lege nu se póte aduce, déca nu e si cu consimtiamentulu dietei. Dupa propunerea lui Dr. Teutsch majoritatea si minoritatea s'aru infatisia naintea Mai. Sele cá dóne partide naintea judecáti.

Binder apera propunerea lui Teutsch cu atát'a mai vertosu, cáci diet'a transsilvana nu se tine in Vienn'a, nemijlocitu sub ochii si urechile Imperatului, ci in Ardealu, si cáci asiá a fostu si dupa constitutiunea cea vechia a terei, si dispositiunea acést'a n'a fostu spre stricarea nici unei natiuni. (Membrii din centru misca tóte petrile.)

Mich. Bohatielu inca va, cá minoritatea sa aiba asilulu seu in parlamentu si inaintea Domnitorului, de si nu propunerea minoritáti, ci numai a majoritáti devine lege. Deci propune: De sine se'ntielege, ca numai conclusulu majoritáti se póte privi cá lege a dietei. E sprijinitu d'abiá.

Eitel combate aditamentulu lui Bohatielu cá de prisosu.

Branu de Lemény nu atátu in principiu, cátu in privinti'a numerului membriloru, cari potu formá o minoritate, nu póte partini pre Dr. Teutsch. Intr'unu comitetu de 8 membri trebuie sa fia celu putinu 3, pentrucá sa póta forma o minoritate. Aplicandu si aici chei'a acést'a, aru resultá, ca numai minoritatea cea mai mare, carea se póte, are dreptulu de a formá o minoritate valida, capace de a dá votu separatu. Deaceea propune, cá minoritatea acést'a sa fia celu putinu de 30 membri. E sprijinitu.

Fogarasy pentru Teutsch. (Helyes! Bravo! in centru.)

C. Schmidt se bucura, ca propunerea lui Teutsch au aflu atát'a sprijinire, cáci e convinsu, ca legea acést'a are motivulu seu in referintiele patriei nóstre. Toti voimu indreptarea egalá a totoruru popóreloru, alu cárei razimu este municipiulu. Propunerea lui Bohatielu o afla de prisosu, dar nici cu Branu nu póte consimti.

Gavr. Manu: Despre numerulu membriloru, cari sa póta formá minoritate indreptatita la votu separatu, nu póte fi vorb'a, pâna candu nu se scie numerulu totalu alu membriloru dietei. Densulu propune $\frac{1}{5}$ a totoruru membriloru de fatia. E sprijinitu.

C. Schmidt contr'a lui Manu, pentruca iubesc precisiunea. Ce vomu sa dâmu minoritáti, sa-i dâmu pe fatia! **Negruti**u nici cu Branu nici cu Manu, ci cu Dr. Teutsch.

M. Bohatielu, dupace au ajunsu la convictiunea aceea, ca votulu minoritáti nu póte fi normativu, retrage propunerea sea de mai nainte si propune: Minoritatea indreptatita la votu separatu sa constee din $\frac{1}{3}$ a membriloru presintii. E sprijinitu.

Hanni'a observa, ca propunerea lui Mich. Bohatielu nu e noua, ci e numai propunerea lui Manu. (I se observa, ca Manu a voitu $\frac{1}{5}$, ear Bohatielu va $\frac{1}{3}$; Hanni'a renuncia la cuventu.)

Puscariu numerulu de 20 lu afla fórté potrivitu.

Lavotare propunerea lui Teutsch in principiu se priimesce,

propunerea lui Mich. Bohatielu nu se priimesce,

propunerea lui G. Manu nu se priimesce,

propunerea lui Branu de Lemény nu se priimesce,

propunerea lui Teutsch se priimesce.

Cu acestea siedinti'a se termina.

Metropoli'a romána.

(Voce din Ungari'a.)

© Opiniunea publica si jurnálele straine, potemu dice, ca se ocupa fórté multu in dilele acestea cu caus'a cea mai importanta pentru noi Románi de biserica gr. or., cu caus'a Metropoliei nóstre; cu atátu mai vertosu, cáci dupa alegerea Metropolitulu serbescu, si intarirea lui prin Maiestatea Sea Imperatulu, Sinodulu Episcopiloru astadi se consulteze in Carlovitiu despre ordinarea causelor bisericesci si póte ca si scolare.

Ací firesce, dupa atáte plansori, rogári, deputatiuni, din vocea Maiestáti Sele a trebuitu sa vina la ordinea dilei si pertractarea causi Metropoliei nóstre, va sa dica: despartirea Romániloru de religiunea ortodoxa de cátra ierarchi'a ser-

bésca, o cauza atátu de ponderosa, cátu marturisimu cu consciintia curata, cá dela deslegarea fericita a ei atárna cultur'a poporului si clerului nostru in viitoriu.

La pertractárele sinodulu, precum cetimu nu numai in jurnale, ci si in epistole private, unii barbati fruntasi ai Romániloru suntu invitati prin comissarulu regescu in numele Maiestatei Sele, cu votu consultativu spre descurcarea treburiloru nóstre comune bisericesci, dreptu semnu de bunavointia din partea Guvernului; ma suntemu insciantati din isvóre sigure, ca sinodulu curatu serbescu a recunoscutu de a dreptulu, ca Románi ortodocsi in poterea legiloru canonice pótu si este de lipsa sa fia despartiti de Serbi.

Principiulu acést'a astadi este stabilitu, urméza de sine despartirea in-fapta, va sa dica sinodulu va trebui sa se apuce de deslegarea practica a cestiunei de despartire.

Insa, precum sciimu, sinodulu ací a datu de nisce pedeco atátu de insemnate, cátu de despartirea totala a Romániloru de Serbi nu se póte acceptá inca deocamdata. *)

Si cari suntu pedecile acelea?

Bunurile! se dice, ca fratii Serbi nu suntu in curatu cu sine insusi, candu vine la pertractare intrebarea despre „alu meu si alu teu;“ cáci de órece noi cei ce pâna acum'a amu fostu legati cu ei in spiritualibus et materialibus, vomu fi despartiti de densii cu tóte averile, bunurile acele, ce suntu ale nóstre, ale Romániloru greco-orientali, precum: monastirile cu bunurile ce se tinu de ele, fondurile bisericesci si scolastice, averile remase de Metropolitu si Episcopiu, ce se administrea prin fratii Serbi si mai multe de aceste voru trebui sa cada in partea nóstra.

Insa intrebámu: cari suntu bunurile acele, ce trebuie sa cada in partea nóstra dupa dreptu si dreptate si cari astadi ni se punu de pedeca la despartire? **)

Acést'a in adeveru este o intrebare atátu de ponderosa, cátu aru merita o desbatere fundamentala din partea jurnalisticu, cei si a barbatiloru nostri, cari cunoscu din firu in peru caus'a serbo-romána, cá asiá opiniunea publica nu numai a Romániloru, ci si a strainiloru sa fia chiarificata in asta privintia, ear de alta parte si pentru aceea, ca generatiunea tinera, carea adi mâne va pasi in loculul acelorui lei, cari se luptara cu bravura pâna candu Románulu potu deveni la stadiulu de astadi— sa aiba cunoscintia depl'na din capulu locului despre tóte lucrárele si cestiunile natiunale ale nóstre si legile pe cari ne basámu totu dreptulu nostru in privinti'a despartirei! ***)

N'aru fi óre cu cale tocmai acum'a, candu devine lucrulu la frángerea de pâne, ca barbati nostri si jurnalisticu sa ne arete modulu celu mai salutaru si celu mai dreptu, prin care s'aru poté efectui despartirea totala? cine scie, dintre mai multe proiecte si desbateri nu s'aru alege óre un'a, carea apoi ar servi de cinosura totoruru Romániloru? De ce suntu díuarele, déca nu pentru latirea cunoscintieloru si formarea opiniunei publice? †)

Ací nu se póte desvinovati nimenea cu argumentulu ca dóra desbateri de aceste nu s'aru poté strecurá prin ciurulu censurei; cáci déca Guvernulu insusi recunósce, ca esista cestiunea metropoliei románe, nu póte negá dreptulu jurnalisticu, ca legile fundamentale si dreptulu nostru, pe care ne basámu, sa nu le aduca la lumina, si sa nu le desbata publice in interesulu amenduor'a!

Amu doru, cá si pâna candu va esi brosiuric'a (amintita si in Telegrafu) despre caus'a serbo-romána, barbati nostri, cari incaruntira in luptele aceste, sa ne arete din firu in peru tóte fazele, prin cari a trecutú caus'a metropoliei románe pâna

*) Se pare ca D-lu corespundinte nu e informatu de ajunsu despre cele intemperate si otarite in Sinodulu episcopescu din Carlovitiu. Noi asigurámú atátu pre Dlu corespundinte cátu, si pre intregulu nostru publicu, ca despartirea totala a Romániloru de cátra Serbi se póte acceptá curendu, fára sa ne facémú vreo ilusiune, de óre ce se scie din isvoru siguru, ca Sinodulu amintitu au decisu un'an imu infiintarea unei Mitropolii románe, de carea voru avea a se tine toti Románi din Ardealu, Banatu si Ungari'a. Acelasi Sinodu au otaritu si nisce principie pentru aceasta impartire, si dupa aprobarea loru din partea Regimului se voru pune acelea in efectuare, va sa dica: Mitropoli'a romána de relegea gr-or. se va potea infiintá numai decátu. Red.)

**) Sinodulu amintitu sau ingrijatu si pentru aceast'a, activisandu pre Epii din Aradu si Bud'a cu câte doi barbati de incredere din Románi si Serbi, ca sa cerceteze socotelele, si sa eruze partea aceea, ce compete natiunei románe. — Red.)

***) Fára indoigla se voru aduce aceste impregiuráre la cunoscintia publica, cum voru potea sci barbati nostri de incredere acele impregiuráre. Interesarea si motiunea D-lui corespundinte demne de totala laud'a, suntu comune totoruru Romániloru binesimtiloru. Red.)

†) Mai multe proiecte nu esista in privinti'a dispusetiunei, de óre ce un'an imu Sinodulu au decisu, ca aceea are a se face pe bas'a natiunalitáti, si asiá in aceasta impregiurare este garantia a curendu infiintáre noi Mitropolii. — Red.)

la diu'a de astadi, precum și modurile practice ale despartirei nu numai, ci și să ne arete: cari sunt bunurile acele, la cari după credința noastră avem dreptul la despartire? cum și prin cine s'au fondat, administrat? cum s'aru pot' eșeptui d. e. dotarea Metropolitului și a clerului întregu român din venitul acestor bunuri, seu: în cazul neaseptat, deca din monastirile greco-orientale nici un'a n'aru cadé în partea noastră, cum? și prin ce mediu' s'aru pot' provedé Metropolitul român cu salariu? Oare dotarea din partea Guvernului, ori a poporului întregu merita mai multa apretuire cu privire la autonomia bisericeii noastre? dar apoi școlele?

Ba ce e mai multu demarcarea tiermurilor, pâna unde s'aru estinde Metropoli'a româna, asemenea este pe vedute o chestiune importanta. N'aru fi ôre la locul seu a aretá cu date statistice poporimea Românilor din ierarchia d. e. a Aradului, Temišioarei și a Versietului, cá asiá ilusiunile unor'a și altor'a sa péra cá fumulu'?! *)

Multe de aceste ascépta la deslegare definitiva, fâra cari n'avemu nici viétia, nici putere, nici desvoltare natfionala. — De ce nu esu dara la lumina cei ce aru pot' servi de îndreptariu cu svatul, sciintia și esperintia lor?

Tinerimea se dice ca este sperantia natiunii, inșã putina sperantia avem în ea, deca va fi silita a incepe de nou, și nu va pot' continuá acolo, unde au finitu betrânii.

Apoi deca ar si existe atare carte mucedita, unde s'aru pot' aflá date despre tóte aceste, ast'a nu ne folosesc prea multu deca nu ni-o arata, nu ni-o esplica nimenea, ear de alta parte, deca în diuarele române aru fi fostu atare corespundintia seu articulu în privintia metropoliei române, credemu, ca de aceea remâne adeveru proverbialu: Repetitio est mater studiorum. Din zelu câtu mai multu, și din nepasare câtu maiputinu! **)

Sabiiu în 6/18 Septembrie. Esc. Sea P. Eppu diecesanu Andreiu Br. de Siagun'a sosi astadi la 5^{1/4} după amédi din caletoria sea dela Mehadi'a și Carlovitii.

Varietati și noutati de di.

(Multiamita publica.) Subscrisulu petrinsu de recunoscintia cátra toti acei Români cu simtiu adeveratu nobilu, cari n'au crutiatu dinariulu lor, fâra l'au datu în listele deschise pentru mine, cu care ajutoriu numai am fostu în stare în auulu trecut a continuá studiele juridice, — aduc, cu deosebire Rvrd. Domnu Protosinghelu Nicolau Pope'a cá colectoru, toturoru P. T. deputati români, și Dlui Professore la academi'a c. r. de aici Schuler—Libloy; precumu și Dloru colectanti Alessandru Herbaj jude procesuale în Ili'a; și Ambrosiu Luch parochu gr. or. în Câmpuri, în fine d. Dr. Lazaru Petco et Dómei a sea multiamita publica. Ambrosiu Bersanu, juristu.

Tax'a pentru eliberarea dela militia pentru anulu 1865 s'a satoritu cu 1200 f. —

Pétr'a fundamentalala la biseric'a gr. or. din Mercurea se va pune cu solemnitate demna Joi în 10/22 Septembrie. D. Jude reg. Ili'a Macelariu, acumu consiliaru gub., va prin acést'a a relasá unu frumosu monumentu alu activitatii se de oficialu, Român și creștinu.

Principatele române unite.

Diurile de dincolo de Carpati ne aduc sciri interesante despre entusiastic'a serbare a dilei de santulu Alessandru. Diu'a acést'a, care este totdeodata și onomastic'a Domnitorului Alessandru Ioanni., nu fu serbata numai la cetátile de însemnate ale Romaniei, ci ea fu o di de serbatore în tóta tier'a. Acést'a di se vede a fi fostu și unu sinceru respunsu la tóte actele importante seversite sub regimulu Domnitorului presinte.

„Bucimulu“ ne spune, ca s'a publicatu legea constringerei corporale. Ne pare bine ca „Bucimulu“ după ce afirméza, ca o astfelu de lege e combatuta în statele civilisate, constatéza, ca în Romani'a va fi o cura pentru moralitatea decadiuta; cáci si noi suntemu convinsi, ca printrens'a se va radica și se va assecurá, spre celu mai mare avantaju alu eii, creditulu tierci.

De pe câmpulu literariu avem sa anuntiamu publiculu nostru, ca „Tesaurulu de monumente istorice“, alu d-lui Papiu Ilarianu reapare. Lânga acést'a ni se spune, ca mai ese

*) Demarcarea tiermurilor se va estinde pâna la locuintele Romanilor în masse mai mari, și mai mici, și aceast'a ne pôte multumi deocamdata; ear datele statistice astadi nu lepotemu avea, cáci ne lipsesc jurisdicțiune. — Rbdare, și tóte voru fi. Red.)

**) Periódele din urma arata precátu zelulu infocatu alu Dlui Corespundinte cátra binele comunu, pe atát'a si convingerea sea morala despre audirea vocei unor barbatu, carii au chiamare a fi conducatori în treab'a Mitropoliei noastre, ca de acesti sa se arete posteritatii calea, pe carea are a pasi și a propasi în ventoriu. — Credemu tare, ca barbatii nostri conducatori nu voru lipsi a multimi publiculu cu desluciri necesari. Red.)

la lumina o fóia supletoria celei de mai înainte: Arhiv'a istorica a Romaniei de D-lu Hajden. Ne aru paré fórte bine cauda acést'a scriere aru corespunde mai multu programei ce-si propune, decum s'a intemplat candu esise o alta fóia de felulu acést'a totu sub redacțiunea Dniei Sele. „Lumina.“

Dupa o scire privata a „Concordiei“ d. Papiu Ilarianu aru fi numitu ministru de interne.

Prospectu politicu.

Conferintiele din Vienn'a mergu mersulu — melculu. Danesii canta tempu de a-si castigá amici și mijlôce, spre a stôrce dela poterile germane condituni câtu mai bune. Unu jurnalul prussescu dice, ca de va merge totu asiá, în 12 luni pacea e facuta. —

Regele Prussiei au avutu intalnire cu Imperatés'a Francesilor în Schwalbach; totu acolo se va intalni în 9/21 Sept. și cu Imperatulu russescu.

Nr. 29—1 Publicatiune de concursu.

Comitetulu Asociatiunii transilvane, în urmareá conclusulu adusu în siedintia II. adunarei generale tinuta la Hattieg în 2 Augustu a. c. publica prin acést'a concursu la unu stipendiu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu teneru român, carele voiesce a se perfectuna în art'a stenografiei.

Concurentii la acestu stipendiu, au de a-si tramite concursele se provideute cu documentele necesari, la comitetulu Assoc. transilvane, pâna în 1 Maiu c. n. 1865. *)

Din siedintia comitetulu Asociatiunii transilvane tinuta la Sabiiu în 6 Septembrie n. 1864.

*) Suntu pofite și celelalte jurnale române, a reproduce în colónele se acestu concursu.

Nr. 25—3 Concursu.

La școl'a capitala româna ortodoxa orientala a Protopresbiteratulu Dobrei în Dobr'a devenindu doue posturi de Invatiatori vacante, se escrie concursu pâna în 22. Septembrie 1864 st. v. cu unu salariu anualu de 400 f. v. a. pentru fiecarele. —

Individii, cari voru competá la 'mbracarea acestor doue posturi, trebuie sa fia de natiunea româna și de religiunea ortodoxa orientala, cá sa póta corespunde caracterulu natiunalu și confesiunalu alu școliei, și au a se adresá pâna la datulu descrisu cátra Eforia scolara din Dobr'a provideindu-si recoursele lor.

1) Cu atestatu de botezu

2) Cu documentu despre capacitatea, despre servitulu avutu, seu despre ocupaciunea de mai înainte, precum și despre portarea morala, politica, și cunoscintia limbiloru patriei. —

Inspectorulu districtualu și Presedintele Eforiei școliei capitale a Protopresbiteratulu ort. or. din Dobr'a, — Nicolau de Crainicu. Protopresbiteru.

Nr. 28—1 Concursu.

ce se deschide la școl'a provisoria comunala din Vistea inferióra, pentru unu docete. Acést'a școl'a va fi numai pe anulu curgatoriu provisoria comunala, ear mai incolo se va organiza de școl'a centrala pentru cerculu fostei 8 Compagnia granitieresca.

Salariulu pe anulu acést'a provisoriu va stá din 180 f. cuartiru liberu cu 2 odái, bucataria, pivnitia, gradina de legumi, 6 orgii de lemne și 6 jugere aratura, dela concurenti se cere de documentare:

1) ca este român de legea gr. orientala,

2) testimoniu cumca a studiatu pedagogia, seu patru clase gimnasiale,

3) atestatu de botezu dela diregatori'a politica,

4) pe lâng'a limb'a româna sa cunoșca și limb'a nemtiésca și cantările bisericesci.

Salariulu se va radica din Cas'a comunala în tóta lun'a anticipative.

Tóte aceste documente concurentii le voru tramite celu multu pe la finitulu lui Sept. a. c. cal. nou la subscris'a deregatoria comunala.

Vistea inferiorea 4 Sept. 1864

Deregatori'a comunala din Vistea inferióra.

Nr. 21.—1. Edictu.

Prin care Ann'a lui Iosfu Pecurariu din Racoviti'a, scaunulu Sabiiului, care cu necredintia au parasitu pe legiutulu ei barbatu Dimitrie Cándea din Poian'a scaunulu Mercurei, fara a se sci locul aflarei ei, se provóca prin acést'a, cá în terminu de 1 anu și o di dela datulu de fatia negresitu sa se infatísieze înainte scaunulu protopopescu subscrisu, cáci la din contra procesulu incaminatu se va otari și fâra de dens'a în intielesulu ss. Canóne bisericesci. Sabiiu 1. Augustu 1864.

Petru Badila, Prot. gr. res. alu Mercurei.